

Bekendmaking oprichting Stichting NCOR,

Toespraak Herre Bartlema tijdens het 1^e project van de Stichting: "Demonstratiemiddag Rijenbemesting PPO Westmaas"

Op **10 Juli 1953** promoveerde C.T. de Wit, grondlegger van de productie ecologie op het proefschrift: "A physical theory on placement of fertilizers" Daarin verklaarde hij de hoge doelmatigheid van plaatsing van meststoffen in de wortelzone.

Op **3 maart.1967** sprak Dr. A. van Diest bij de aanvaarding van zijn lectoraat de rede uit getiteld: "Bemest men de plant, of de bodem?". Het antwoord op die vraag luidde: de plant.

In 1991 publiceerden Van der Beek en Wilting onderzoeksresultaten, waaruit bleek, dat bij rijenbemesting van suikerbieten grote besparingen te realiseren zijn. Zij stelden echter vast, dat de hoge kosten van de toenmalige toedieningsapparatuur niet konden opwegen tegen de besparing op bemestingskosten.

Op **27 Jan 2000** werd Lozingenbesluit open teelten en veehouderij van kracht, waarin staat(art 16 2e lid): *het is verboden meststoffen toe te dienen op de ingevolge artikel 13 voorgeschreven teeltvrije zone.* In het meest recente gele Nederlandse strooitabellenboekje van Amazone, de grootste fabrikant van kunstmeststrooiers ter wereld, lees ik op pag 33 : *Men dient te voorkomen, dat men over de perceelsgrens strooit en vooral niet in oppervlaktewater. Noodgedwongen wordt een strook langs de rand van het perceel van 2 tot 6 m afhankelijk van het eerste spuit(rij)spoor onderbemest*

Specialisten hebben becijferd, dat aardappeltelers die met centrifugaalstrooiers werken en zich aan de wet en aan de voorschriften van Amazone houden bij de vigerende kavelgroottes jaarlijks minstens 250 Euro/ha derven t.o.v. degenen die rijenbemesting toepassen. Bovendien bemesten zij gemiddeld 3 % van de oppervlakte, nl. de rijpaden onnodig.

In 1997 introduceerde Landbouwcommunicatie tijdens de landbouwbeurs van Zuidlaren de Precisiebemester, een eenvoudig en betrouwbaar apparaat, waarmee nauwkeurig vloeibare meststoffen in de rij kunnen worden geplaatst.

In 2008 werd ondertekend het convenant "Schone en Zuinige Agrosectoren", waarin de landbouwsector belooft uitvoering te geven aan maatregelen die vermindering van de uitstoot tot doel hebben.

In december 2008 verschijnt het rapport van de Stichting Milieukeur "Emissiereductie van broeikasgassen in open teelten, ontwikkeling van een klimaatmodule voor het milieukeur schema Plantaardige producten, waarin beschreven wordt welke maatregelen telers kunnen nemen om te komen tot lagere emissies van broeikasgassen, o.a. het gebruik van klimaatvriendelijke meststoffen en het toepassen van rijenbemesting.

Op 1 december 2009 keurt de Stuurgroep van het Programma Precisielandbouw het projectvoorstel van Landbouwcommunicatie B.V. , getiteld Rijenbemesting, goed. Vandaag gaat dit project van start.

Vandaag ook lanceert Landbouwcommunicatie het volgende:

1. De Precisiebemester XT, die het mogelijk maakt om in één werkgang verschillende nutriënten op verschillende plaatsen en in verschillende doseringen in de wortelzone aan te brengen, bijv. de P in het plantgat en de N 10 cm daarnaast.

2. De Stichting "**Nederlands Centrum voor de Ontwikkeling van Rijenbemesting (NCOR)**", met de volgende doelstellingen en structuur:

- Het bevorderen van de adoptie van rijenbemesting in de Nederlandse Landbouw .
- Het bevorderen van onderwijs op het gebied van rijenbemesting.
- Het bevorderen van onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek op het gebied van rijenbemesting, dat moet leiden tot een Landelijke Adviesbasis voor Rijenbemesting (LAR).
- Het bevorderen van voorlichting op het gebied van rijenbemesting met moderne, effectieve en betaalbare voorlichtingstechnieken. .
- Het bevorderen van de integratie van rijenbemesting in precisielandbouwtechnieken.
- Het bevorderen van onderzoek en ontwikkeling op het gebied van de techniek van emissie arme toediening van meststoffen in teelten waar rijenbemesting moeilijk valt toe te passen.
- Het oprichten en in stand houden van het Nederlands Centrum voor de Ontwikkeling van Rijenbemesting (NCOR) gevestigd te Wageningen, Plataanlaan 57 6708 PT

Het **bestuur** van dit Centrum bestaat uit vijf leden die plaats nemen op persoonlijke titel (zonder vertegenwoordigingsbevoegdheid), bestuursleden afkomstig uit de kringen van de wetenschap, LTO Noord, ZLTO en MMF. Het vijfde lid, tevens voorzitter van het bestuur, wordt aangewezen door Landbouwcommunicatie B.V

Er is een **programmaraad** die waakt over het wetenschappelijke en duurzaamheidsgehalte van de activiteiten en publicaties van het Centrum. De leden worden benoemd door het bestuur en de adviezen aan het bestuur zijn bindend.

Er zijn **hoofdbegunstigers, gewone begunstigers en donateurs** die naast overheids-subsidies de fondsen vormen die nodig zijn voor het realiseren van de doelstelling van het Centrum. Hoofdbegunstigers doneren jaarlijks meer dan 20.000 euro, gewone begunstigers meer dan 5000 euro en donateurs zijn diegenen (natuurlijke en rechtspersonen) die meer dan 50 euro per jaar beschikbaar stellen aan de Stichting.

De volgende projecten zijn inmiddels gestart door het NCOR

- 1 Het project DATABANK KLIMAATVRIENDELIJKE MESTSTOFFEN, dat moet leiden tot een voor iedereen toegankelijke databank met informatie over milieuvriendelijke meststoffen. Voor dat doel heeft het NCOR de website www.klimaatvriendelijkemeststoffen.nl geopend.

2. De website RIJENBEMESTING, waar uitsluitend de resultaten van onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek naar rijenbemesting te vinden zijn en waar zo spoedig mogelijk de landelijke Adviesbasis Rijenbemesting (LAR) gepubliceerd zal worden.
3. De WORKSHOP RIJENBEMESTING, waarin telers hun eigen Precisiebemester assembleren en geïnformeerd worden over a) het convenant "Schone en Zuinige Agrosectoren", b) de databank klimaatvriendelijke meststoffen en c) de relatie tussen rijenbemesting en precisielandbouw.
4. De instelling van een LANDELIJK NETWERK ERVARINGSDESKUNDIGEN RIJENBEMESTING, waarvan potentiële overstappers op rijenbemesting gebruik van kunnen maken. De 'early adaptors' kunnen zo te rade gaan bij de 'innovators', een effectief voorlichtingsconcept.
5. De organisatie van een wetenschappelijk congres te Wageningen over rijenbemesting eind 2011.

Het zal u niet verbazen dat ik wel zeer bijzonder verheugd ben bereid te hebben gevonden op persoonlijke titel in het **bestuur** van de stichting zitting te willen nemen **Rudy Rabbinge**, de opvolger van C.T. de Wit. Het zal u evenmin verbazen, dat in de programmaraad gezien de taak daarvan Ton van Scheppingen (Business Unit manager DLO waaronder o.a. WUR PPO ressorteert) en Gijs Kuneman (directeur van het CLM), uiteraard op persoonlijke titel, zitting hebben genomen. Ik ben hen dankbaar voor hun bereidheid het Centrum mede vorm te geven.

Met de stichting van het Centrum krijgt, meer dan 50 jaar na de verschijning van C.T. de Wit's dissertatie, het plaatsen van meststoffen in de wortelzone de aandacht die het zo broodnodig verdient. Ik roep u allen op hetzij donateur, hetzij begunstiger, hetzij hoofdbegunstiger te worden. De ontwikkelingen in de wereld van de bemesting gaan snel, u bent vandaag uitgenodigd door Landbouwcommunicatie B.V., vanaf heden neemt het NCOR alle voorlichtende werkzaamheden op het gebied van rijenbemesting van mij over. De directeur van dit Centrum zal dit met minstens even grote inzet doen als ik, zo heeft hij mij mede gedeeld.

Ik hoop van harte, dat deze demonstratiemiddag en alle daaruit voortvloeiende activiteiten in het kader van het PPL project Rijenbemesting zullen leiden tot het doel: **adoptie van rijenbemesting** in de Nederlandse landbouw. Ik dank iedereen die er vandaag is voor zijn belangstelling voor dit onderwerp.

Westmaas, H. Bartlema, 29 januari 2010